

Canan - (Peyami Safa 'nın 'Canan ' Romanı) - Ahlaksız

Karakter Ailesinin saraya evlatlık olarak verdiği Canan, lüks ve gösteriş içinde büyürken, Şakir Beylerin konağına teslim edilmiş, güzeller güzeli bir kızdır. Genç yaşında dul kalan Canan, saraydan alıştığı gösteriş merakı ve savurganlığı sürdürmüş, son derece süslü ve bakımlı olmayı hayat felsefesi haline getirmiştir. Sinsi tabiatı ile; hilecilik, çapkınlık, kurnazlık ve vicdansızlık kendisi için oldukça kolaydır.

Aktiviteler Canan güzelliği uğruna epey zaman harcar, oldukça bakımlıdır. Ahbabları ile boğazda sandal gezileri yapar, adalara gitmeyi sever, evde kaldığı vakitlerde ise kitap okuyarak gününü geçirir. Ancak, Canan'ın en hoşlandığı, erkeklerle kaçamak buluşmalarıdır.

ÖRNEK ANILAR

Bakımlı Canan, “Dünyalar Güzeli” olarak tasvir edilmeye alışkın bir kadındı. Fakat, Canan, aynı zamanda güzelliğine bakımı ve özeni ile de güzellik katıyordu. “Küçükken hiç bebekle oynamamış, daima aynanın karşısında, hep saçlarıyla yüzüyle uğraşır, kırıttırılmış.”

Süslü Canan, saray şatafatı ve usülleri ile yetişmişti. Her şeyin abartılısını ve sıradışı olanını sever, kendisine de yakıştırırdı. “Canan dokuz, on yaşına gelince, tıpkı yetişmiş bir kadın gibi, dehşetli süs, mücevher meraklısı olmuş. O yaşta gözlerini süzer, gizlice yüzüne pudra, allık sürermiş”

Çapkın Canan'ın aşk maceraları, cemiyet hayatında konuşuluyor, herkes O'nun evli olsa bile, kimseye sadakat duyamayacağını biliyordu. “Mezara kadar süren aşklar yoktur. Hem de Canan'ı düşün: Zanneder misin ki, Lami'ye ebediyen sadık kalır?”

Sinsi Bedia, erkek kardeşi Şemseddin'in Canan'a olan aşkını ve münasebetlerini dinlayınca hayrete düşüyor, Şemseddin'in karısının bile, Canan'ın hareketlerinden ve sinsiliğinden kuşkulananmamış olmasına şaşırıyordu. “O fettan, bizzat kendisi bana ümit verdi. Aramızda, iki ay evveline gelinceye kadar, gizli bir mukavele vardı. Bana bir çok vaadlerde bulundu, Lami ile münasebeti için ona daima sitem ediyordum, 'Bunun hiç ehemmiyeti yok...neticesiz bir şey...nafile uğraşıyor'diyordu. Ben inanmıyordum. Teminat istedim. Birgün birlikte adaya gittik. O, adayı çok sever...şaşarsın Bedia: Gayet samimi, canını veriri gibi samimi, bana kendini bıraktı. Beni sevdiğini söyledi. O kadar inandırıyor ki, düşün, ben vesveseli bir insanım, nasıl kandım? Şaşıyorum. O günden sonra, bir ay sevinçten delirdim. Ona birçok fedakarlıklar yaptım. Hatta maddi şeyler...hediyeler bile ikram ettim...bunlar uzun hikaye ... Evin niçinde hiç kimse, Perihan bile şüphelenmiyordu. O kadar sinsi bir kadın ki... ne gibi diyeyim? Yılan! Her işin içinden süzülüp geçiyor, izini belli etmiyor.”

Gösteriş Meraklısı/ Lüks Düşkün Canan, sarayda büyümenin de tesiri ile gösterişten ve küksten hoşlanır, her şeyin en mükemmeline sahip olmak isterdi. Lami'yi de bu konuda bunaltıyor fakat, maddi her türlü isteğini yaptırıyordu. “Bu küçük odada oturulur mu? Ben saraylara alıştım. Eğer Şakir Bey'in köşküne yakın olmasaydı, buraya gelmezdim.”

Savurgan Lami, ne kadar uğraşsa da, borçlansa da, Canan'ın harcamalarına ve savurganlığına yetişemiyordu. “masrafına dayanmak pek güç; vakıa şirkette muavinliğe yükselmiş, maaşı da iki misli artmıştı. Fakat aylığı yirmi günde bitiyor, evin adı masraflarından fazla, Canan'ın üst baş sarfiyatı müthiş. Kadın, bir ipek çorabı iki defadan fazla giymiyor, adı kumaştan elbise ve çarşaf beğenmiyor, sahte bir mücevher takmak istemiyor, halbuki elmaslara çok zaaf gösteriyordu. Lami, zevcesinin istediği bir pantantifle, bir yüzüğü almak için, şirketin kasasına iki yüz lira daha borçlanmıştı.”

Hileci Canan başı sıkıştığında, ustalıkla hile yapar, kendisine herkesi inandırır. Bu huyu, kendisine gizli bir gurur veriyordu. “Kocasını dışarıya çıkınca, genç kadın, bir aynanın önüne gitti, saçlarını düzeltti ve kendi kendine bakarak, şeytanca gülümsedi: Bir saat evvel, kocasının öfkeli yüzünü gördüğü zaman, bir fırtına kopacağını tahmin etmiş fakat Lami'den evvel davranmış, onun bütün cesaretini kırmış, zavallıyı tekrar, bir daha aldatmıştı. Kendi muvaffakiyetine gülüyor, münakaşalarda Lami'nin ciddiyetine, kendi sahtekarlığına ve aktrisliğine gülüyordu. Aldatmak, tatlı şeymiş hakikaten.”

Kurnaz Canan, parayı sever, fakat parayı kullanırken gayet kurnaz davranırdı. Şakir Bey Bile kızının kurnazlığını söylerdi “kendisi biriktirir ama başkasına sarf ettirir. Gayet acayip tabiatı vardır.”

Vicdansız Canan, aniden ortaya çıkan annesi karşısında şaşkındı. Giyimi ve konuşmasıyla kendisine yakıştıramadığı, çevresine tanıtmak istemediği kadına son derece vicdansız davranıyordu. “Cadı karı! Bir daha sen aşağılara inmeyeceksin! Bir daha sen misafirlerin oturduğu odaya girmeyeceksin! Bir daha bu odadan dışarıya çıkmayacaksın! Anladın mı? Kulağına giriyor mu? Ha? ...sonra...ışitmedim deme! Vallahi seni boğarım. Senin yüzünden katil olurum! Anlıyor musun söylediklerimi? Cadaloz! Cadoloz! Yüzümü öyle hain hain ne bakıyorsun!”